

Josefs Gitarrum

En studie om IT-stöd i frivilig musikundervisning

Josef Eriksson

Luleå tekniska universitet

Läroarbldning

Allmänt utbildningsområde C-nivå

Institutionen för Pedagogik och lärande

Josefs Gitarrum

En studie om IT-stöd i frivillig musikundervisning

Josef Eriksson

Institutionen för pedagogik & Lärande
Examensarbete Musklärarytbildning
Handledare: Sture Brändström

Abstrakt

Josefs Gitarrum är ett IT-stöd i gitarrundervisningen vid Sundsvalls Kulturskola. Det är utformat som en Internetkonferens där gitarrläraren och gitarrelever kan kommunicera med varandra. Syftet med denna studie var att undersöka hur internetkonferensen Josefs Gitarrum uppfattas av gitarreleverna och andra instrumentpedagoger. Syftet var också att undersöka hur gitarreleverna använder sig av Josefs Gitarrum samt om kommunikationen mellan lärare och elev påverkas genom konferensen. Sex elever med stor erfarenhet av Josefs Gitarrum intervjuades och fyra lärare vid Sundsvalls Kulturskola gruppintervjuades. Resultatet visar att alla de intervjuade var positiva till Josefs Gitarrum och att elevrespondenterna använde det mycket. Elevrespondenterna har också hittat ett eget sätt att förhålla sig till internetkonferensen vilket stämmer väl med läroplanernas mål om att alla elever skall hitta sitt eget sätt att lära. Hälften av elevrespondenterna beskrev att deras gitarrlektioner blir mindre stressiga genom att man kan lita på att Josefs Gitarrum hjälper dem i sitt övande. Kollegierrespondenterna ansåg att materialet på Josefs Gitarrum var svårt att överblicka men att det fanns många fördelar för läraren. Att ge eleverna tillgång till förebildande instruktionsfilmer och klingande musikexempel ansåg kollegierrespondenterna vara stora fördelar för elevernas lärande. Kollegierrespondenterna bedömer dock att det skulle ta lång tid att starta upp ett nytt liknande projekt. Förtjänsterna med Josefs Gitarrum finns på tre nivåer: dels som ett hjälpmedel för elevernas utveckling, dels som en dokumentation av lärarens arbete men också som ett underlag för pedagogisk diskussion med kollegor och skolledning som utvecklar läraren och verksamheten.

Nyckelord: Gitarrpedagogik, kommunal musik- och kulturskola, IT-stöd, Internetkonferens.

Förord

Jag vill först av allt rikta ett stort tack till de elever och kollegor som har gjort denna studie möjlig. De har osjälviskt gett mig sin tid och öppen hjärtigt bidragit med tankar som har gett mig nya tankar och inspiration.

Jag vill också rikta ett tack till Anders Olsson som gett mig hjälp och riktning i mitt arbete. Du gav mig skärpan åter då allt var i ett suddigt töcken.

Tack också till mina handledare Christer Wiklund som uppmuntrade mig att ta risker i mina metodval, samt Sture Brändström som tålmodigt läst fler manus än vi har fingrar tillsammans.

Framför allt så vill jag rikta ett tack till Maria och Selma som har stått ut med min frånvaro och ljudet av datortangenternas tickande då de försökt att sova. Det är för er skull som jag skrivit detta!

Josef Eriksson den 20:e januari 2008

Innehåll

Inledning	1
Syfte och frågeställningar	1
Bakgrund	2
Beskrivning av Josefs Gitarrum	2
Förankring i styrdokument.....	3
Tidigare forskning.....	4
Internetanvändning	5
Frivillig musikundervisning.....	6
Metod	7
Försökspersoner	7
Elever	7
Kollegor	8
Intervjuer med elever	8
Kollegornas synpunkter	9
Analys	10
Resultat.....	10
Elevintervjuer	10
Sammanfattning av elevrespondenternas svar	12
Kollegornas synpunkter	13
Sammanfattning av kollegierespondenternas svar.....	16
Diskussion	17
Resultat och litteratordiskussion.....	17
Elevernas uppfattning av Josefs Gitarrum.....	17
Kollegornas synpunkter	20
Metoddiskussion	21
Validitet.....	21
Fortsatt forskning.....	22
Avslutande reflektion.....	22
Referenser.....	24
Bilaga 1	

Inledning

Jag började som gitarrlärare vid Sundsvalls Kulturskola i augusti 2006 där eleverna jag undervisar är i åldrar från fjärde klass upp till och med gymnasieskolans sista år. Undervisningen sker oftast på elevernas respektive skolor i deras lokaler. Elgitarreleverna har sina lektioner i Kulturskolans lokaler då de har särskilda behov vad gäller tillgång till utrustning. Eleverna undervisas enskilt eller i grupp. De enskilda lektionerna är 20 minuter långa och grupplektionerna pågår i 30 eller 40 minuter beroende på deltagarantalet. Gitarrlärarna på Sundsvalls Kulturskola använder en gitarrskola som heter *Gitarristen*, skriven av Sallman/Silén, en kursbok som jag är mycket nöjd med. Mina elever vill ibland spela låtar som de lyssnar på hemma, eller som de upplever "häftiga". Jag uppmuntrar också eleverna till att komma med repertoarförslag och jag tycker om att planka låtar¹ och skriva noter som fyller deras önskemål. Ibland används kompbakgrunder² i min undervisning och det upplever jag som väldigt värdefullt för elevernas utveckling och deras musikupplevelse. Många elever efterfrågade kompbakgrunder att öva till hemma så jag började att maila kompbakgrunder till dessa elever. Det blev till slut tröttsamt att skicka nya mail med samma innehåll om och om igen och då väcktes idén att starta en hemsida som eleverna kunde gå till för att hämta detta material. Skolorna i Sundsvall och Timrå har ett kombinerat e-post och konferenssystem kallat Skola Online (SkolaOnline, 2008). Alla elever och all personal vid Sundsvalls och Timrå skolor kan få tillgång till Skola Online. Detta kombinerade e-post och konferenssystem använder vi lärare och många skolors elever är vana vid detta då skolan använder det för att kommunicera med sina elever. Jag valde därför att skapa en konferens för mina gitarrelever på Skola Online. Konferensen döptes till Josefs Gitarrum och den växer hela tiden i omfattning. Just nu finns ca 90 inlägg med varierande innehåll men de flesta innehåller noter, ibland med förtydligande mp3-filer³ att öva till eller förebildande instruktionsfilmer.

Syfte och frågeställningar

Syftet med detta examensarbete är att undersöka hur internetkonferensen Josefs Gitarrum uppfattas av gitarreleverna och andra instrumentpedagoger.

Hur använder sig gitarrelever av Josefs Gitarrum?

Påverkas kommunikationen mellan lärare och elev genom Josefs Gitarrum?

¹ Planka låtar = transkribera klingande musik till notskrift

² Klingande musikexempel som innehåller akompanjering . Alltså ett substitut för att spela med andra musiker.

³ Mp3 är ett ljudformat som trots sin relativt höga kvalitet tar förhållandevis lite hårddiskutrymme.

Bakgrund

Jag kommer i denna del att teckna en bakgrund till arbetet i tre delar. Först beskriver jag Josefs Gitarrum och dess tillämpning. Efter detta beskrivs Josefs Gitarrum i förhållande till gällande styrdokument och slutligen tecknas en bakgrund av tidigare forskning.

Beskrivning av Josefs Gitarrum

Josefs Gitarrum är ett IT-stöd till gitarrundervisningen vid Sundsvalls Kulturskola. Den är utformad som en konferens i Sundsvalls och Timrås skolors kombinerade e-post och konferenssystem, Skola Online som gitarreleverna redan har tillgång till. Jag styr själv vilka som har tillgång till konferensen och vilka behörigheter som deltagarna har. För att logga in på Skola Online behöver man användarnamn och lösenord, samt dataprogrammet First Class som kan laddas ner gratis eller så kan man logga in på webben med en vanlig webbläsare.

Josefs Gitarrum fungerar som en datorkonferens (Saarinen 2000) liknande en e-postbrevlåda som alla deltagare kan skicka e-postmeddelanden till. Jag har utformat mina "lektionsbrev" så att jag skriver en beskrivande text inför de övningar eller musikstycken som jag ägnar brevet åt och bifogar noter, mp3filer eller förebildande instruktionsfilmer till brevet som eleverna då kan ladda ner. Noterna är av olika karaktär. Där jag anser det lämpligt finns det noterade förklarade med en fingersättning i tabulatur⁴. I vissa brev finns musiken i flera olika svårighetsgrader i olika bifogade dokument och ibland finns det en förstudie eller övning. Som ett exempel kan jag nämna att det finns ett lektionsmail på Josefs Gitarrum som innehåller en dämpningsövning. Denna övning tränar dämpningsteknik⁵ i högerhanden som är central i utövandet av all möjlig hårdrock från AC/DC via Metallica till dagens dödsmetall såsom Meshuggah. Den används också i mindre aggressiv musik såsom svenska Cardigans eller The Hives. De gånger mp3-filer bifogas så handlar det ofta om kompbakgrunder som eleverna skall öva till. Vissa av dessa är svåra passager ur en låt som har saktats ner för att träna svåra tekniker eller rytmer. Det kan också vara inspelade musikbakgrunder där gitarrstämman är utelämnad för att eleven skall träna sin förmåga att spela självständigt eller bakgrunder att improvisera till.

Det finns videofilmer på Josefs Gitarrum och de är förebildande till sin karaktär och visar hur olika saker spelas. Schenk (2000) menar att vi som lärare aldrig får glömma kraften i imitation och förebilder. (sid. 39) Filmernas ligger oftast på olika delar i utövandet och ibland filmas höger hand och ibland filmas vänster hand beroende på vad som behöver synliggöras. Inspelningarna gör jag själv med en digitalkamera, mobiltelefon eller direkt in i datorn med en webbkamera. Filmerna redigeras sedan i datorn och förses med undertext. Jag försöker också att få filmerna att ta så lite hårddiskutrymme som möjligt för att eleverna inte ska behöva vänta för länge när de vill ladda ner filmerna, men bildkvaliteten måste ändå vara relativt god om eleverna skall ha nytta av filmen.

⁴ Tabulatur är en notationsform för stränginstrument. Varje sträng har en linje och på denna linje anges vid vilket band som strängen skall tryckas ner. Det var ett vanligt sätt att notera gitarrstämmor under renässansen samt inom samtida hårdrock.

⁵ Tekniken utförs genom att högerhandens handflata placeras vid strängens slut (vid stallet) och dämpar strängens klang och tonlängd.

Inom distansutbildning är det vanligt med IT-stöd och det finns två olika sätt att kommunicera: synkron överföring och asynkron överföring. Vid synkron överföring så sker kommunikationen samtidigt i båda riktningarna. Exempel på det är chat eller olika former av videokonferenser. Fördelarna med det är att man kan interagera på ett snabbare och mer spontant sätt emedan nackdelarna är att undervisningen blir mer tidsberoende. Vid asynkron överföring sker inte kommunikationen samtidigt vilket ger större frihet avseende tiden (Langerth Zetterman 2000, sid. 28). På Josefs Gitarrum sker det en asynkron överföring men det finns dock möjligheter att kommunicera synkront på Skola Online via chat. Skillnaden mellan att kommunicera med datorkonferenser och att kommunicera med vanlig e-post ligger framför allt i distributionen, mina elever kommer till konferensen snarare än att posten kommer till eleverna (Langerth Zetterman 2000, sid. 28).

Att använda Josefs Gitarrum för att lära sig saker om och i gitarrspel kräver att man utvecklar sin förmåga att använda IT som ett stöd både för lärande och musicerande och detta är ett av målen att sträva mot enligt grundskolans kursplan i ämnet musik. (Skolverket 2002, sid. 43).

Förankring i styrdokument

Vad gäller styrdokument för den frivilliga musikundervisningen i Sverige så finns det inga övergripande målbeskrivningar på statlig nivå. (Rostvall & West 1998) I Sundsvall har dock Kulturskolan i uppdrag att stärka och fördjupa grundskolans musikämne (eller bild, dans eller drama) och på det viset berörs Kulturskolan av läroplanerna Lpo94 och Lpf94 och deras respektive kursplaner. I gällande kursplan framgår att "Undervisningen skall anpassas till varje elevs förutsättningar och behov." (Lpo94, sid. 4/Lpf94, sid. 4).

I Lpo 94 (2006) anges mål som skolan ansvarar för att varje elev skall uppnå. Ett av dessa mål är att eleven kan utveckla och använda kunskaper och erfarenheter i så många olika uttrycksformer som möjligt som språk, bild, musik, drama och dans. Ett annat är att eleven kan använda informationsteknik som ett verktyg för kunskapssökande och lärande. Lpo 94 fastställer också mål att sträva mot. I denna del står det att skolan skall ansvara för att varje elev utvecklar nyfikenhet och lust att lära, utvecklar sitt eget sätt att lära samt att eleven lär sig utforska, lära och arbeta både självständigt och tillsammans med andra.

IT-kommisionens betänkande 1994 Informationsteknologin -Vingar åt människans förmåga visar på attityden till informationsteknologi i Sverige. IT-Kommisionen skriver att det är viktigt att poängtera att teknologin endast är ett redskap, ett medel, för att i högre grad kunna förverkliga värden av individuellt och mer samhälleligt slag.

Människans förmåga att växa och utvecklas är hennes styrka.
Rätt utnyttjad ger IT vingar åt denna förmåga. Det är vingar
att lyfta och att överbrygga avstånd med. Det är vingar att
förverkliga annars ouppnåeliga ambitioner med, vingar som
kan revolutionera både vardag och arbetsliv. (SOU 1994 sid.118).

Att det är viktigt för regeringen med IT märks genom deras tillsättande av IT-kommisionen. Myndigheten för skolutveckling anser det vara en viktig uppgift att öka pedagogers kompetens

att använda IT och medier i sitt arbete och bidra till medvetet och kritiskt bruk av det i skolan. (Myndigheten för skolutveckling, 2007a).

Eleverna som använder Josefs Gitarrum befinner sig oftast i sina hem och de använder materialet som ett bibliotek eller ett problemlösande hjälpmedel. Arbets sättet innebär att eleven tar ansvar för sitt eget lärande och det förbereder eleverna för det som Skolverket kallar Det livslånga och livsvida lärandet. Det livslånga och livsvida lärandet är inte detsamma som återkommande utbildning i det formella utbildningssystemet. Det livslånga lärandet är en helhetssyn på utbildning och lärande som erkänner lärande i flera olika miljöer. (sid. 9) Det livslånga lärandet innebär en förskjutning av ansvar från stat till individ. "Förverkligandet av principerna livslång och livsvid är beroende av individen och individens motivation och förmåga att söka upp och tillgodogöra sig möjligheter i lärandelandskapet" (sid. 11). Enligt Skolverket behöver människor tränas för att tillgodogöra sig möjligheter i lärandelandskapet. Man bör alltså som individ aktivt söka sig kunskap, men det är staten som skall skapa goda förutsättningar för detta lärande. (sid. 25). Individen behöver dock ha vissa grundläggande verktyg för att det livslånga lärandet skall kunna realiseras. Till dessa verktyg hör sannolikt också förmågan att kommunicera på olika språk och att kunna använda informations- och kommunikationsteknologi. (sid. 26).

Tidigare forskning

Genom att införliva aktiv informationssökning i undervisningen stärks sambandet mellan olika lärmiljöer såsom hem och skola genom att göra skolan tillgänglig i hemmet. Det skapar också en kontaktmiljö där eleverna kan interagera med pedagogen och andra gitarrelever mellan gitarrlektionerna. På det sättet knyter Josefs Gitarrum samman de olika lärmiljöerna som bildar en större helhet än vad som kan förmedlas genom våra fysiska träffar. Säljö (2000) menar att den moderna informationsteknologin kan skapa sammanhang som liknar fysisk gemenskap (sid. 241)

Axelsson (2000) har skrivit en artikel i "Tankar om lärande och IT - en forskningsöversikt". Artikeln heter "Reflektioner kring projektet Forskarcirklar för pedagoger i Mora". Hon skriver om det livslånga lärandet att det implicerar en ständigt pågående process; en utsträckning av lärandet såväl i tid som i rum. Lärandet sker inte enbart under barndoms- och ungdomstiden, och det sker inte enbart i skolan. Inte heller handlar lärande om att enbart lära in fakta, utan det handlar mer om att lära sig lära, dvs. det är snarare en process än en produkt. Att lära betyder också att utvecklas och att förändras. (Axelsson 2000, sid. 58). Tre forskarcirklar startade under vårvintern 1997, två i Mora och en i Orsa. Dessa syftade till vidareutveckling av utvärderings- och forskningskompetensen hos personalen för att kunna erbjuda större möjligheter att både förankra utvecklingsarbetet i den konkreta verksamheten och ge personalen erfarenhet av forskningsliknande arbete. Detta blir aktuellt eftersom skolan har gått från regelstyrning till målstyrning och lärarna numera är fria att välja vilka medel som är de bästa för att uppnå målen. Detta innebär att lärarna måste formulera problem och utforma åtgärder själva. Detta är en av utgångstankarna för den s. k. organisationsutvecklingsfilosofin. Sammanfattningsvis kan man säga att den grundar sig på att de som har problemen skall ställa diagnos och formulera problemen. De berörda ska så långt som möjligt delta aktivt i förändringsarbetet, från att ställa diagnos till att genomföra lösningar. De berörda behöver ofta

experthjälp för att bearbeta problemen, dock ej som experter utan som katalysatorer. Och slutligen att utvecklingsprojekt inte är isolerade företeelser. (Axelsson 2000, sid. 58).

Lärarna i Moraprojektet har själva identifierat och formulerat ett problem som de sedan undersökt och därmed bildat sin egen kunskap inom det område som de upplevt som det mest angelägna och aktuella i den egna praktiken. I detta arbete har de använt relevanta verktyg/objekt, dvs. till stor del informationsteknik i olika former. Lärarna/subjektet använder alltså objektet/IT i sin egen arbets- och lärandeprocess. ”Då kan vi se att IT kan få sin rätta plats, på samma sätt som de lärande får sin, oavsett om de är elever eller lärare.” (Axelsson 1997, sid. 58).

Det som har nämnts om lärare som själva identifierar och formulerar problem i sin vardag har många likheter med det som kallas för aktionsforskning. Så här beskriver Karin Rönnerman (1998) hur hon ser på aktionsforskning inom den pedagogiska praktiken.

Aktionsforskning kännetecknas av en metod där förståelse och metod träder fram i en cyklisk process – En process som inte tar slut där nya frågor uppträder som i sin tur fokuserar på behov av nya aktioner. Aktionsforskning framhäver en process med innehåll och kan ses som en väg för läraren att bli medveten om sin egen praktik. (Rönnerman 1998, sid. 74).

Den brittiska forskaren McNiff (2002) beskriver aktionsforskning som en metod att undersöka om det egna arbetet fungerar så som man tror och hoppas att det fungerar. Det finns andra namn på detta såsom practitioner based research. Detta eftersom det är praktiken som utför forskningsarbetet. Det kan också kallas för self-reflective practice eftersom metoden förutsätter att man tänker och reflekterar över sitt arbete. Självreflektionen blir central i aktionsforskningen eftersom man forskar om sig själv och sin praktik. Vidare menar McNiff att aktionsforskningen börjar med att utveckla en idé och forskningsprocessen fortsätter med genomförande av denna idé, observationer av hur praktiken förändras och med att man som forskare/praktiker kontinuerligt observerar hur väl detta motsvarar den önskade effekten. På detta sätt blir aktionsforskning en modell för självutvärdering. (McNiff, 2002)

Enligt Rönnerman (1998) ser många aktionsforskare processen som cyklisk där stegen blir att planera, agera, observera och reflektera. Cirkeln behöver ej ta slut där eftersom reflektionen leder till en ny planering. Därmed kan processen också ses som en spiral. McNiff förespråkar en spiral som är tredimensionell och att det utifrån huvudfrågan uppstår andra frågor vid sidan om. (Rönnerman 1998, sid. 76)

Ann-Christin Wennergren (2007, sid. 43) beskriver ett aktionsforskningsprojekt där respons har varit ett genomgående redskap. Hon menar att det utan respons inte kan uppstå en dialog och dialogen var central inom hennes projekt.

Internetanvändning

Angående internetanvändningen hos barn så visar undersökningen ”IT och Skola” att över 90 procent av både elever och lärare har tillgång till internet i hemmet och runt 50 procent hade tillgång till bredband hemma år 2005. (Myndigheten för skolutveckling 2007b)

Roger Säljö (2000) beskriver den nya informationstekniken som en logisk förlängning av vår kunskapstradition och vår strävan efter att kommunicera med andra. Kommunikation via chat och e-mail sker under mer samtalslika former än det traditionella brevet eller det tryckta ordet. Men det är alltså texten, den visuellt tillgängliga versionen av ordet som är förutsättningen för kommunikationen. Informationen på Internet kan lätt bli överskådlig och i detta sammanhang blir vägledning av den som behärskar en domän en central komponent för nybörjaren.

Säljö (2000) menar att informationstekniken innehåller redskap som kan tjäna som stöd för läroprocesser på ett annorlunda sätt än vad texten kan. Möjligheten att kommunicera med likasinnade genom virtuella mötesplatser ger oss möjligheter att delta i diskussioner och seminarier som vi skulle ha svårigheter att skapa i vår fysiska miljö. Det skapar också sammanhang för lärande som påminner om fysisk gemenskap. Texten kan via informationstekniken kompletteras med olika former av multimedia och därigenom visualisera och göra det som är osynligt synligt för ögat och påtagligt. (Säljö 2000, sid. 240-250).

Frivillig musikundervisning

Rostvall & West (2001) har skrivit ett av de mest lästa svenska avhandlingarna om frivillig musikundervisning och de är kritiska till att musikundervisningen lägger mycket stor vikt vid avkodningen av notbilden. Noterna kan i sig endast representera vissa aspekter av musiken och utförandet. Vidare har de visat att de läromedel som lärarna använder i hög grad styr undervisningens innehåll och form.

Den institutionaliserade undervisningens musik och kunskapssyn skiljer sig från andra musikaliska praktiker på flera sätt, framförallt genom den starka fokuseringen på notbilden som den enda vägen in i musiken, och där andra utförandekonventioner än tonhöjd och tonlängd inte behandlas. (Rostvall & West 2001, sid. 285).

Att denna musiksyn kan vara ett problem visar Klingfors i sin bok *Retro.nu* (2003) som i och för sig handlar om musikhistoria, men musikutbildningsinstitutionens värderingar har sin grund i musikhistorien. Klingfors menar bland annat att möjligheten att spela in musik antagligen kommer att revolutionera synen på musikhistoria. Framtidens musikhistoriker kommer att ha ett helt annat utgångsläge än dagens eftersom en stor mängd musik kommer att finnas kvar genom inspelningar. Detta kommer att leda till att klingande musik sätts i centrum istället för noter och att faktorer som improvisation, musikinstrument, musikpraxis etc. kommer att vägas in. (sid. 106).

Rostvall & West (1998) beskriver att läraren och läroboken kommer att få mindre betydelse i framtidens skola och att kunskaper i allt större utsträckning kommer att förmedlas genom multimediala upplevelser i ljud och bild med text och musik. De talar också om att det genom till exempel internet blir lättare att få tillgång till musik och att läraren får allt svårare att hänga med i det stora utbudet. (sid. 34-35). Vidare beskriver de att lärare inom frivillig musikundervisning ofta klagat på bristen av adekvata läromedel och nämner som lösning att pedagogerna skapar egna läromedel.

För att sammanfatta denna bakgrund så vill jag ansluta mig till en sociokulturell teori om lärande, alltså att mänskligt lärande bör förstås i ett kommunikativt och sociohistoriskt perspektiv. (Säljö 2000, sid. 9). Utgångspunkten är att kunskap lever först i samspel mellan människor och den blir sedan en del av människans tänkande och handlande. Säljö menar att människan övervinner sina biologiska begränsningar genom att använda sig av olika redskap och olika former av kollektiva verksamheter. (sid. 29).

Metod

I ljuset av denna bakgrund så genomförde jag min undersökning under våren 2007. Nedan följer en beskrivning av vilka datainsamlingsmetoder som jag har använt mig av.

För att finna lämplig litteratur har jag använt mig av Googles sökmotor på Internet och genom Luleå universitetsbiblioteks sökmotor Lucia. Jag har också använt mig av Mittuniversitetets bibliotek i Sundsvall samt sambiblioteket i Härnösand.

Jag har använt intervjuer som metod för datainsamling. Kvalitativa intervjuer genomfördes med sex elever och fyra kollegor intervjuades i en gruppintervju.

För vägledning i arbetet vad gäller vilka etiska regler som skall tillämpas vid forskning har Vetenskapsrådets krav på etiska regler använts. (Vetenskapsrådet 2007) Detta har inneburit att de intervjuade elevernas föräldrar har godkänt elevrespondenternas deltagande för de elever som var yngre än 15 år.

Försökspersoner

Nedan följer en kort beskrivning av mina försökspersoner, först eleverna sedan kollegorna.

Elever

De gitarrelever som intervjuats är de elever som jag genom min undervisning känner till använder Josefs Gitarrum mycket. De går på olika skolor och får gitarrundervisning på sina respektive skolor eller i Kulturskolans lokaler. En av eleverna, ER3 går på mellanstadiet medan de andra går på högstadiet.

Elevrespondent 1, ER1 är man, går i årskurs 9 och har spelat gitarr i Kulturskolan sedan februari 2005.

Elevrespondent 2, ER2 är man, går i årskurs 7 och har spelat gitarr i Kulturskolan sedan februari 2005. Innan dess spelade han klarinett.

Elevrespondent 3, ER3 är man, går i årskurs 6 och har spelat gitarr i Kulturskolan sedan september 2004.

Elevrespondent 4, ER4 är kvinna, går i årskurs 7 och har spelat gitarr i Kulturskolan sedan februari 2005.

Elevrespondent 5, ER5 är man, går i årskurs 7 och har spelat gitarr i Kulturskolan sedan februari 2005.

Elevrespondent 6, ER6 är kvinna, går i årskurs 8 och har spelat gitarr i Kulturskolan sedan februari 2005. Hon har tidigare spelat cello.

Kollegor

Kollegierespondent 1, KR1 är man och har undervisat i piano och klassmusik på Kulturskolan sedan 1978. Han utbildade sig på en musiklinje vid gymnasium och fortsatte sina studier vid Svenska Dalcroze-seminariet i Stockholm och tog sin examen som rytmikpedagog 1977.

Kollegierespondent 2, KR2 är man och har undervisat i gitarr på Kulturskolan sedan 2005. Han utbildade sig vid Estetiska programmet vid ett gymnasium och därefter på musiklinjen vid en folkhögskola. Efter detta studerade han vid en svensk musikhögskola där han förutom sin gitarrpedagogexamen även erhöll en Master of fine arts with a major in Music 2004.

Kollegierespondent 3, KR3 är man och har undervisat i klarinett, saxofon och klassmusik på Kulturskolan sedan 1978. Han utbildade sig på musiklinjen vid ett gymnasium och senare vid musiklinjer vid två folkhögskolor. Han började därefter arbeta på Kulturskolan och studerade samtidigt vid SMI, Stockholms Musikpedagogiska institut, där han avlade en examen som träblåspedagog 1982.

Kollegierespondent 4, KR4 är kvinna och har undervisat i bleckblåsinstrument och klassmusik på Kulturskolan sedan 1985. Hennes utbildning är studier vid en folkhögskola som avslutades 1978 samt sommarkurser vid en folkhögskola.

Det var alltså tre män och en kvinna som deltog i intervjun och de kommer alla från olika bakgrunder och utbildningar. De undervisar i olika instrument och i olika typer av ensemblespel och genom denna bredd blir en stor del av Kulturskolans musikverksamhet representerad samtidigt som gruppen inte riskerade att bli så stor att inte alla kunde komma till tals.

Intervjuer med elever

Jag har gjort ett strategiskt urval av respondenter för intervjuerna bland de gitarrelever som har tillgång till Josefs Gitarrum. Urvalet har grundat sig på hur mycket eleven har använt Josefs Gitarrum och de elever som har den största erfarenheten har intervjuats. Intervjuerna har skett

på deras respektive skolor eller i Kulturskolans lokaler i anslutning till elevernas gitarrlektioner. Intervjuerna ägde rum under mars och april 2007.

De intervjuer jag genomfört har utförts med hög grad av standardisering och låg grad av strukturering. Det vill säga, intervjun är utformad så att frågorna är givna och ställs i en bestämd ordning men lämnar ett stort svarsutrymme (Patel & Davidsson, 2003).

Min utgångspunkt var att genomföra kvalitativa intervjuer. Skälet till detta är att jag genom intervjuerna avsett att undersöka respondenternas uppfattning på ett övergripande sätt (Patel & Davidsson, 2003).

Att jag trots de kvalitativa målen har använt mig av specifika frågor i en speciell ordning beror på att jag har velat jämföra respondenternas svar med varandra. Genom högre grad av standardisering har jag avgränsat informationsmängden och gjort den mer lätthanterlig (Backman, 1998). Jag har spelat in intervjuerna med en mp3spelare (som här ersätter en bandspelare). (Kvale, 1997).

Intervjuerna med elevrespondenterna har bearbetats narrativt (Kvale, 1997), det vill säga i berättelseform. Jag har med den narrativa struktureringen av texten kunnat återge samtalet i en kronologisk ordning för att återskapa den sammanhängande historia som berättades av elevrespondenten vid intervjutillfället. Intervjufrågorna finns i bilagan i slutet på uppsatsen.

Kollegornas synpunkter

Jag har presenterat materialet Josefs Gitarrum för ett strategiskt urval kollegor för att få kritiska synpunkter på dess innehåll och tillämpning. Urvalet gjordes utifrån syftet att skapa så stor spridning som möjligt vad gäller deras arbetsituation och instrument, samtidigt som jag inte ville att gruppen skulle bli för stor. De berörda kollegorna fick tillgång till materialet på SkolaOnline i två veckor innan intervjutillfället och ombads att bekanta sig med det. Senare träffades vi och jag demonstrerade det som jag tycker var det viktigaste under ca 40 minuter. Därefter fick kollegorna diskutera materialet och den diskussionen spelade jag in med mp3spelare. Jag ville inte styra diskussionen alltför mycket så respondenterna fick diskutera utifrån dessa stödord:

För/Nackdelar

Kan arbetssättet användas i andra verksamheter?

Kommunikation mellan Lärare och elev

Kollegorna fick diskutera ostört i en knapp timme och sedan kom jag in i rummet för att besvara frågor eller ta del av synpunkter.

För att inte styra respondenterna för mycket så valde jag att inte närvara under diskussionen. Även om jag inte var närvarande i rummet under intervjun så betraktar jag detta som en gruppintervju enligt Svenning (2000, sid. 130). Enligt Svenning (2000) liknar gruppintervjun snarast en diskussion och huvudmålet kan vara att fånga upp en konsensusuppfattning. Jag ville också att detta samtal skulle kunna ge de olika intervjupersonerna möjlighet att just diskutera

och behandla materialet utifrån deras uppfattningar och var inte speciellt ute efter en konsensusuppfattning.

Analys

Först har jag transkriberat intervjuerna ordagrant. Sedan har jag läst igenom materialet och i elevintervjuernas fall så har jag bearbetat dem narrativt, men jag har också försökt att framställa deras utsagor på ett sådant sätt att de kan jämföras med varandra. Alla intervjuresultat har därför fått en liknande tematisk kronologi.

I analysen av kollegornas diskussion så har jag också använt mig av ett narrativt tolkningsmönster och jag har samtidigt delat in materialet i teman och ändrat mycket i den ursprungliga kronologin. Detta gjorde texten tydligare och berättelsen blev enklare att följa.

Analysen av resultaten har medfört att data har reducerats.

I diskussionen har jag jämfört och analyserat syftet och bakgrunden med de svar elevrespondenterna och kollegierespondenterna har gett. I denna process har jag tillåtit mig ett tämligen stort tolkningsutrymme. Stråvan har varit att ge diskussionen en helhetlig genomlysning.

Resultat

Jag presenterar här resultatet av mina undersökningar. Först kommer de 6 elevintervjuerna sedan följer kollegornas diskussion.

Elevintervjuer

ER1 berättar att han är inne på Josefs Gitarrum ungefär tre gånger i veckan men att det kan variera. Han brukar använda de förebildande instruktionsfilmerna som hjälp vid instudering samt de mp3filer som finns. Han anser att filmerna är en bra övningshjälp eftersom han kan se på filmen hur sakerna skall spelas och samtidigt höra hur musiken ska låta Time-mässigt⁶. ER1 anser att filmerna hjälper hans instudering på ett bra och heltäckande sätt eftersom grepp och fingersättningar syns. ER1 berättar också att lektionstiden blir mindre stressig eftersom han vet att han har tillgång till Josefs Gitarrum som stöd för sitt lärande.

Han brukar ladda hem mp3filerna till sin dator och skriva ut noterna. Filmerna brukar han inte ladda hem utan se på Internet och ER1 övar således framför datorn. De olika övningarna som finns på Josefs Gitarrum anser ER1 är olika svåra att förstås beroende på musikens svårighetsgrad men om han får problem så tar han med dessa till gitarrlektionen.

ER1 anser inte att Josefs Gitarrum hjälper honom då han söker låtar eftersom han redan vet vad som finns där. Han anser inte heller att kommunikationen påverkas särskilt mycket

⁶ För en beskrivning av begreppet Time, se Strandberg 1999.

eftersom han sällan mailar till konferensen. Däremot blir det ju enklare för läraren eftersom han kan nå alla eleverna på en gång.

ER2 är inne på Josefs Gitarrum ungefär två gånger i veckan för att söka noter och ljudfiler. Han skriver ut noterna direkt och om han är förtrogen med musiken så testar han att spela den. ER2 anser att det är lätt att förstå övningarna och låtarna och hur de skall spelas, speciellt om han har hört musiken förut. Han berättar att han ibland skriver ut noter som han inte spelar direkt utan samlar på hög för att spela vid ett senare tillfälle. Det är bra att man kan hitta låtar som man gillar på Josefs Gitarrum anser ER2. Han tycker att Josefs Gitarrum är bra som komplement till gitarrundervisningen och han saknar ingenting.

ER2 brukar inte kommunicera med gitarrläraren genom Josefs Gitarrum och det beror på att hans Internetuppkoppling är för långsam för att det skulle fungera på ett praktiskt sätt. Om han hade en snabbare Internetuppkoppling så tror ER2 att han skulle använda Josef Gitarrum mer och oftare.

ER3 är inne på Josefs Gitarrum ungefär tre gånger i veckan för att kolla om det har kommit in några nya låtar och om de i sådana fall passar honom. Han anser att det är bra att det kommer in så mycket nya låtar och att det går att skicka frågor, både till gitarrläraren men också till andra gitarrelever. ER3 saknar ingenting men han tycker att det vore bra om det fanns flera enstämmiga melodier samt att vissa låtar skulle presenteras i sin helhet och inte bara vissa delar. ER3 berättar att om han saknar någon låt på Josefs Gitarrum så mailar han och frågar efter den låten så får han det han efterfrågar efter några dagar. Han anser att vissa låtar är väldigt enkla att förstå hur man ska spela medan andra är väldigt svåra. ER3 tycker också att mp3filerna är till stor hjälp eftersom han får en gehörsmässig förebild så att han direkt hör om han spelar rätt toner och om han håller tempot. ER3 tycker att Josefs Gitarrum är bra och han berättar att han övar mycket mer nu än innan det fanns.

ER4 är inne på Josefs Gitarrum ungefär två gånger i veckan. Hon tittar på noter och testar att spela dem. Oftast så sitter hon framför datorn och spelar och behöver då inte skiva ut noterna. ER4 berättar att hon tycker att det är kul att testa nya låtar och hon testar att spela låtar på Josefs Gitarrum som hon inte skulle spela om Josefs Gitarrum inte fanns.

ER4 tycker att det kan vara ganska svårt att förstå hur låtarna ska spelas om man inte har hört dem förut men om man har hört dem så går det bra. Av den anledningen tycker hon att det är bra då det finns filmer och mp3filer så att man kan höra och se hur man ska spela. ER4 tycker också att det borde finnas ett ackordbibliotek på Josefs Gitarrum som man kan använda som uppslagsverk. Hon brukar inte söka låtar på Josefs Gitarrum eftersom hon redan vet vad som finns där men hon brukar kolla in de nya låtarna allt eftersom de kommer.

Hon anser också att kommunikationen underlättas genom att man kan skicka mail och hålla kontakten mellan gitarrlektionerna.

ER5 är inne på Josef Gitarrum ungefär varannan dag för att lyssna på låtar och kolla på noter. Han laddar oftast hem mp3filerna för att öva till men videofilmerna använder han inte så mycket. ER5 anser att det är väldigt bra att man kan få stöd hemifrån eftersom man inte behöver fråga så mycket på gitarrlektionerna. Han berättar att om han stöter på svårigheter så skickar han ett mail och får svar på precis det han vill ha reda på och denna möjlighet gör att ER5 inte saknar någonting på Josef Gitarrum. Han berättar vidare att han inte alltid vet vilka problem han kommer att stöta på innan han har övat på låten. Då är det bra att han kan få svar innan nästa gitarrlektion eller repetition med bandet.

ER5 tycker att det oftast är lätt att förstå hur låtarna och övningarna ska spelas, men ibland kan det vara svårt Time-mässigt⁷. Oftast så hjälper det för honom att lyssna på låten noggrant. Då han övar så tittar han på noterna och lyssnar på mp3filerna samtidigt och denna möjlighet gör att Josefs Gitarrum är ett bra hjälpmedel då han övar.

ER6 berättar att det är ganska olika hur ofta hon är inne på Josefs Gitarrum, men hon tycker att det är väldigt bra att möjligheten finns. ER6 använder Josefs Gitarrum som ett stöd då hon behöver det, och därför varierar hennes användande beroende på hur mycket stöd hon behöver för tillfället. Hon tycker att det är bra att de förebildande instruktionsfilmerna finns, speciellt om det är krångliga passager i musiken som hon övar på. Hon berättar att hon på sina egna villkor kan söka upp informationen själv, just då hon behöver den och det gör att hennes gitarrlektioner blir mindre stressiga. ER6 går också in på Josefs Gitarrum av ren nyfikenhet ibland för att kolla om det har kommit några nya låtar som hon gillar. Hon laddar oftast ner noterna och filmerna, om det finns filmer, så att hon har dem på sin dator men hon använder inte mp3filerna lika mycket. Filmerna är en stor hjälp då hon övar eftersom hon kan se precis hur musiken ska spelas och höra hur den ska låta. Kombinationen bild och ljud gör det mycket enklare för ER6 än att bara se musiken på papper eller att bara höra den på skiva.

Rent allmänt så anser ER6 att Josefs Gitarrum ger svar på frågor vid den tidpunkt som hon behöver svar. Kommunikationen med läraren underlättas och hon behöver ibland inte ens ställa frågan till läraren eftersom någon annan gitarrelev redan har frågat och fått svar som hon kan läsa.

ER6 kan inte erinra sig att hon saknar någonting på Josefs gitarrum, men hon tror att det kan finnas saker som hon saknar även om hon inte vet det.

Hon tycker att det kan ta ett tag att komma ingång om hon börjar studera in något från Josefs Gitarrum på egen hand, men då hon väl är igång så anser hon att det är det ganska lätt att förstå hur hon ska spela.

Sammanfattning av elevrespondenternas svar

Det som blir tydligt av elevrespondenternas svar är att de alla är positiva till Josefs Gitarrum och att de använder det ganska mycket. ER1 och ER3 är inne på Josefs Gitarrum tre gånger i veckan, ER2 och ER4 är inne på Josef Gitarrum två gånger i veckan och ER5 är inne varannan dag. ER6 berättar att hennes användning varierar med hennes behov av stöd. Värt att nämna

⁷ jfr fotnot 6.

här är att ER2 anser att om hans Internetuppkoppling var snabbare så skulle han förmodligen använda Josef Gitarrum mer.

Två elevrespondenter använder de förebildande instruktionsfilmerna mycket och är positiva till dem. ER1 och ER5 tycker att möjligheterna med Josefs Gitarrum hjälper dem att öva sin timing och det gör även ER3 som använder mp3filer för att kontrollera om han håller tempot. ER1, ER3, ER4 och ER5 använder alla mp3filer i sin övning. Ingen av elevrespondenterna saknar någonting utom en som saknar ett ackordbibliotek på Josefs Gitarrum som man kan använda som uppslagsverk. Alla elevrespondenter utom ER2 tycker att det är olika svårt att förstå övningarna. ER2 tycker att det är lätt att förstå övningarna. Eftersom alla elevrespondenterna är väl förtrogna med materialet på Josefs Gitarrum så blir konferensen ingen hjälp för dem då de söker låtar.

Tre av elevrespondenterna beskriver att deras gitarrlektioner blir mindre stressiga genom att man kan lita på att Josefs Gitarrum hjälper dem i övandet. Alla elevrespondenter anser att kommunikationen underlättas av Josefs Gitarrum utom för ER2 som på grund av sin Internetuppkopplings långsamma hastighet inte kan utnyttja konferensen som kommunikationsmedel. En av elevrespondenter beskriver Josefs Gitarrum som ett bra komplement till gitarrundervisningen. En annan elevrespondent tycker att det är bra att det finns så mycket material på Josefs Gitarrum och att det ger honom möjlighet att kommunicera med andra gitarrelever. Han berättar också att han övar mycket mer nu än innan Josefs Gitarrum fanns. ER4 berättar att hon spelar musik som hon inte skulle spela om inte Josefs Gitarrum fanns. ER6 betonar att Josefs Gitarrum ger henne möjlighet att få svar på frågor direkt då hon behöver svaren.

Det syns tydligt att alla elevrespondenter har hittat ett eget sätt att förhålla sig till Josefs Gitarrum som de själva tycker passar dem. De har alltså hittat sitt eget sätt att lära och utvecklat egna lärandestrategier.

Kollegornas synpunkter

KR1 anser att de förebildande instruktionsfilmerna är bra. Han menar att gitarren är så speciell genom att samma ton kan spelas på flera ställen på halsen. Det blir enklare för eleverna genom att visualisera det som skall spelas genom att de ser direkt vilka grepp som de ska ta. KR2 håller med och berättar att det mesta undervisningsmaterialet som kommer från USA kommer med en film.

KR1 tycker att kompbakgrunder är väldigt bra för eleverna eftersom det skapar en musikalisk helhet för dem som tränar på musik som skall spelas i grupp. Det blir roligare för eleverna att öva och en mycket större musikalisk upplevelse att höra kompet också.

KR3 berättar att många elever inte utvecklas så fort och de har inte så stark drivkraft att öva hemma, men Josefs Gitarrum skulle kunna leda till att den drivkraften mognar tidigare.

KR3 tror att han ibland överskattar elevernas förmåga att läsa noter och Josefs Gitarrum ger möjligheter att komma runt de svårigheterna. KR2 tycker att det är lika viktigt för eleverna att träna upp sitt gehör och då är ju ett klingande material perfekt.

KR4 anser att Josefs Gitarrum är bra för relationen mellan lärare och elev eftersom det blir ett så personligt tilltal då eleven får tillgång till något som den egna läraren har skapat. KR3 talar om fördelen med att göra materialet tillgängligt i elevernas hem. Det gör att läraren kan ge elever som inte närvarade på lektionen hemläxa på ett smidigt sätt.

KR2 tror att Josefs Gitarrum kan underlätta kommunikationen mellan elev och lärare. Det är nog ganska lätt för en elev att skicka iväg en kommentar då de ändå är på SkolaOnline. KR4 tror nog ändå att det är många som är lite blyga och inte skriver så mycket eftersom de vet att andra elever kan läsa det som de har skrivit. Jag tror ändå att kommunikationen mellan lärare och elev blir mer öppen, menar KR2, eftersom eleven känner att läraren bjuder in. Det måste göra att eleverna kommer närmare då en lärare kommunicerar på det viset också menar KR4. Det innebär ju mer kontakt än att man träffas en gång i veckan. KR3 säger vidare att lärarens skrivna ord blir en annan form av kontakt. De kan i lugn och ro läsa och begrunda lärarens instruktioner hemma. KR2 tycker inte heller att man skall glömma bort att användande av datorn är något som eleverna är vana vid, så man möter dem på ett väldigt tacksamt ställe där de ofta är. Pedagogerna blir närvarande och kan kvalitetssäkra materialet på detta sätt.

Internet är ju proppfullt med gitarrmaterial som vem som helst kan lägga ut. Det finns ju ingen säkring av kvalitén bara för att det ligger på nätet. Dessa brister upptäcker ju inte alltid eleven, och då har de kanske suttit och övat på det där en vecka. Genom att lägga fram materialet så här så har man ju i alla fall säkrat det utifrån sina egna utgångspunkter. (KR2)

KR3 reflekterar över att arbetssättet som Josefs Gitarrum innebär inte kan ersätta det faktiska mötet mellan lärare och elev. Det kan endast vara ett komplement till den vanliga undervisningen, men det skapar kontakter mellan elever som inte känner varandra och de kan komma in och hjälpa varandra. KR4 tror att de mest ambitiösa eleverna säkert kan hjälpa till.

KR2 upplever att det inte alltid finns en medvetenhet hos eleverna att de har en inloggning på SkolaOnline. KR4 påpekar att det egentligen är elevernas skolor som skall utbilda dem i detta och att det är synd att de inte alltid får det från skolan. KR2 menar också att man som pedagog måste vara medveten om hur stora filer man postar så att det inte tar för lång tid för eleverna att ladda hem. KR2 menar att ”om man inte har bredbandsuppkoppling så är det midifiler⁸ och så som gäller. Videoklippen som finns på Josefs Gitarrum blir svåra att jobba med om man inte har bredband.”

KR2 tror att en nackdel med Josefs Gitarrum är att eleverna får tillgång till allt material och att de väljer allt för svåra låtar. KR2 vill ha mer kontroll i elevernas repertoarval. Han funderar vidare på om det kan föreligga en viss skillnad mellan den klassiska musiken som han själv företräder och det material som presenteras på Josefs Gitarrum som är i en mer gehörstraderad musiktradition.

⁸ Midi betyder musical instrument digital interface. Midifiler är datafiler som kan spelas upp av elektriska midiinstrument, såsom syntar eller datorer. Det är en sorts modern variant utav hålkorten som fanns i självspelade pianon.

Om man som elgitarrist vill spela en Cardiganslåt så kan man spela den på 1000 olika sätt. Man kan jobba med mindre fragment och så där, men om eleven går in och väljer Chaconnen av Bach från d-moll partitan så är det ju Chaconnen man har valt. Man kan inte jobba med det på så många olika sätt. (KR2)

KR3 funderar i samma banor och tycker att materialet på Josefs Gitarrum kan bli svårt att överblicka för eleverna. Då tycker KR3 att man skulle lägga upp det mer progressivt så det blir mer logiskt. Där invänder KR2 att programvaran FirstClass har vissa tekniska brister. De bristerna får man leva med eftersom det är så praktiskt att man slipper ansvara för systemet, men ett mera anpassat verktyg skulle underlätta pedagogiskt. KR3 funderar kring att Josefs Gitarrum skulle kunna vara ett sätt att synliggöra och förmedla de kunskaper som lång yrkeserfarenhet har gett honom. KR2 fortsätter och säger att med detta arbetssätt slipper man dubbeljobb eftersom man hela tiden har sitt material dokumenterat och pedagogiskt presenterat.

KR1 anser att en annan fördel när det finns en färdig Webblösning som SkolaOnline är att det blir smidigt att skicka ut information via mail då man vet att eleverna är inne och kollar regelbundet.

KR2 fortsätter sedan att tala om det positiva med att elever väljer repertoar själva. Att eleverna själva får göra valet fast Josef har avgränsat utbudet gör att eleven ändå känner att hon gör ett eget val. Det skapar en helt annan typ av engagemang hos eleven än om pedagogen väljer. KR1 säger vidare att på detta sätt har pedagogen ändå vetorätten att avstyra eleven om hon väljer för svårt material. Samtidigt så finns det ofta en progressiv tanke i övningarna på Josefs Gitarrum menar KR3. Det finns ofta mp3filer i långsammare tempo som passar elever på nybörjarnivå. KR2 instämmer och berättar att man på lite lägre nivå alltid kan jobba med lite fragment utav låtar, men eleverna bibehåller ändå känslan att de har spelat låten, trots att de inte kan spela allt. Det blir ju mångfacetterat hur man kan utnyttja materialet.

KR3 berättar att han genom att få tillgång till Josefs Gitarrum fått egna idéer på hur han kan sammanställa sitt undervisningsmaterial på ett bättre och mer samlat sätt. Josefs Gitarrum blir som en digital portfölj där pedagogen samlar sitt material för att använda det till flera elever. KR3 tycker att arbetssätt liknande Josef Gitarrum kan leda till nya möjligheter för lärarna vid Kulturskolan. Varje instrument eller ämne kunde ha en liknande konferens.

KR1 berättar att Kulturskolans källarband använder en Internetkonferens där gitarr, bas, keyboard och trumstämmor finns filmade.

I den verksamheten har vi försökt planka så nära originalet som möjligt eftersom vi ser den stora fördelen med att alla har samma förlaga, samma inspelning så att säga. Det har gjort att instuderingsstiden för eleverna blir kortare och vi pedagoger kan jobba musikaliskt fortare. Eleverna får noter, inspelning av låten samt möjligheten att se musiken spelas på sitt instrument och det gör att de ofta lär sig en hel låt på en vecka. (KR1)

KR4 tänker sig att man skulle kunna spela in Kulturskolans paradorkesters repertoar genom att ta sektion för sektion och att de får lyssna på sina stämmor.

KR2 tror att ett sådant här projekt förmodligen tar en otrolig tid att starta upp. KR1 invänder att gör man bara arbetet en gång så finns det ju där sen. KR2 tycker ändå att det kräver sitt underhåll. Från att en elev frågar efter en låt tills den ligger ute innebär ju flera timmars arbete. KR3 tror att det blir mycket jobb men främst i början. KR1 tillägger att det tillkommer låtar allt eftersom och de gamla blir omoderna. KR4 invänder att vissa låtar aldrig blir omoderna.

För att riktigt kunna utnyttja potentialen i ett sådant här arbetssätt så skulle det behövas datorer i varje rum anser KR1. Innan vi har det så är det ganska svårt att använda i själva undervisningen. Nu måste man gå till datarummet och visa och det tar tid från undervisningen. Men det där är ju en ekonomisk fråga.

Sedan jag kommit in i rummet förs följande resonemang.

KR1 funderar på hur många som är inne på Josefs Gitarrum och jag svarar att det spelar stor roll hur vana eleverna är med att använda SkolaOnline och den vanan beror till största delen på hur mycket eleven använder det på skolan. KR1 tycker att det är synd att inte skolorna skickar ut mer information via SkolaOnline så att det blir ett naturligt kommunikationsmedel för alla elever. KR1 undrar också hur jag gör då en elev vill spela någonting som är för svårt och jag svarar att jag då oftast förenklar musiken så att den blir spelbar för eleven. Jag försöker att gå dem tillmötes då det finns ett intresse. Det räcker oftast att spela det mest kända riffet eller snutten för att ge eleven känslan av att hon har spelat låten. Den känslan kan ju senare leda till en massa andra saker och ökad motivation. Oftast handlar svårigheterna inom rockmusiken om timing. Eftersom de flesta rockmusiker är självlärda så ligger riffen bra och enkelt på gitarren. Svårigheterna har alltså oftast att göra med rytmiken.

Sammanfattning av kollegierespondenternas svar

Kollegierespondenterna började med att tala om att det var bra för eleven att kunna titta på förebildande instruktionsfilmer hemma. De kan på det viset se vilket grepp de ska ta och vilken fingersättning som ska användas.

De tror också att Josefs Gitarrum skapar en plattform för kommunikation och att detta kan stärka relationen mellan lärare och elev. Mailkontakt är ett smidigt sätt att nå varandra och det innebär en annan sorts kontakt för eleven att läsa lärarens skrivna ord. Josefs Gitarrum kan också skapa kontakter mellan olika gitarrelever som inte känner varandra och eleverna får där möjlighet att hjälpa varandra. KR4 tror att många elever är blyga och att de inte skriver på konferensen eftersom de vet att andra elever kan läsa det, men KR2 tror att det ändå är lätt för eleverna att skriva då de är Online och de känner att läraren bjuder in.

Kollegierespondenterna talar också om vilken fördel Josefs Gitarrum är om en elev missar sin lektion, eftersom eleverna får tillgång till material i hemmet. De kan själva välja vad de vill spela och det ökar elevens motivation samtidigt som utbudet är kvalitetssäkrat och pedagogiskt anpassat av pedagogen. En tydlig fördel med Josefs gitarrum är att planeringen endast sker en gång och sedan har man ett genomtänkt pedagogiskt upplägg.

En nackdel med Josefs Gitarrum tyckte kollegierespondenterna var att materialet var svårt att överblicka. De tyckte också att det kunde vara bra med ett progressivt upplägg, men det tyckte

KR2 var svårt att genomföra eftersom programvaran FirstClass har tekniska brister som försvårar detta. Däremot är det bra att läraren slipper det tekniska ansvaret då eleverna redan finns i systemet SkolaOnline.

Kollegierespondenterna ansåg att kompbakgrunder är bra eftersom de skapar en större musikalisk helhet i hemmet vilket främjar elevernas motivation. De utvecklar också sitt gehör genom ett klingande material. Kollegierespondenterna ansåg att det var en fördel att en del kompbakgrunder på Josefs Gitarrum var progressivt upplagda där olika bakgrunder kom i olika tempi. Kollegierespondenterna tror vidare att Josefs Gitarrum främjar elevernas motivation och att hjälpen kan göra att elevernas drivkraft mognar tidigare. De ansåg också att Josefs Gitarrum var en fördel för eleverna då de kan läsa och begrunda information och instruktioner hemma i lugn och ro.

Kollegierespondenterna talade om att det skulle kunna finnas en liknande konferens för varje ämne på Kulturskolan. De tyckte också att Josefs Gitarrum möjliggör insyn som ger idéer som går att införliva i den egna undervisningen.

KR1 berättar att Kulturskolans källarband använder en Internetkonferens där gitarr, bas, keyboard och trumstämmor finns filmade. Det har gjort att instuderingstiden för eleverna blir kortare. Kollegierespondenterna bedömer att det skulle ta lång tid att starta upp ett nytt liknande projekt.

Diskussion

Under denna rubrik så kommer jag att diskutera resultatet i förhållande till uppsatsens bakgrund och mina frågeställningar. Jag kommer senare att diskutera mina metodval samt arbetets validitet. Därefter ges förslag på fortsatt forskning och sist kommer några avslutande reflektioner.

Resultat och litteraturdiskussion

Jag har valt att dela upp denna del av diskussionen i två huvudteman, nämligen Elevernas lärande och Kollegornas synpunkter. Under rubriken Elevernas uppfattning av Josefs Gitarrum kommer jag diskutera resultatet som handlade om hur eleverna uppfattar och använder sig av Josefs Gitarrum. Även kollegornas utsagor finns med här eftersom de på många sätt talade om elevernas användande. Nästa rubrik, Lärarnas synpunkter är en diskussion som grundar sig på det som var mer kritiska synpunkter eller utsagor som handlade mer om lärarens situation.

Elevernas uppfattning av Josefs Gitarrum

Då elevrespondenterna berättar om hur de använder Josefs Gitarrum så berättar de alla olika saker. De använder således Josefs Gitarrum på olika sätt. ER1 och ER6 berättar att de använder de förebildande instruktionsfilmerna mycket. ER1 tycker att instruktionsfilmerna är en bra och heltäckande övningshjälp eftersom man både får ett klingande material och en visuell instruktion samtidigt. Denna fördel beskriver också kollegorna i sin diskussion och lyfter fram att man ser vilket grepp som man skall ta och vilken fingersättning som används. KR2 talar också om att undervisningsmaterial för elgitarr från USA ofta presenteras som film. Det kan mycket väl vara på det viset att gitarren är ett av de mest tacksamma instrumenten att lära sig genom förebildande instruktionsfilm eftersom alla delar av utövandet (i alla fall de mekaniska delarna) är synliga för ögat. Så är inte fallet med många blåsinstrument⁹ eller sång då en stor del av instrumentet sitter i kroppen. Man kan spekulera kring varför det inte var fler av elevrespondenterna som använde sig av de förebildande instruktionsfilmerna och jag tror att ett av svaren på den frågan kan ligga i tillgängligheten av dator. Det kan mycket väl vara på det viset att de elever som använder sig mycket av instruktionsfilmerna har en egen dator på sitt rum, eller att de övar i det rum där datorn finns. Om eleven inte har en egen dator så skall den delas med andra familjemedlemmar och kommer således att vara mindre tillgänglig för gitarreleven. Ett problem med de förebildande instruktionsfilmerna är att de blir förhållandevis skrymmande och de tar därför längre tid att ladda ner än tillexempel ljudfiler i mp3format. Detta kan också minska elevernas nyttjande av instruktionsfilmerna.

Fyra av de intervjuade eleverna använde sig av kompbakgrunder i sin övning. Fördelarna med att använda kompbakgrunder talade också lärarna om i sin diskussion. ER3 beskrev att då han övar till mp3filerna så hör han direkt om han spelar rätt och om han håller tempot. ER3 betonade också att han övar mycket mer nu än innan Josefs Gitarrum fanns och jag tror att det klingande materialet i detta fall har främjat hans motivation. Detta var KR1 inne på i gruppintervjun samt att ett klingande material främjar elevens gehör. Det är också intressant att ER3 tar upp att han hör om han håller tempot. Denna färdighet, att hålla tempo är en av de viktigaste färdigheter en musiker behöver för att spela i ensemble. Det är också en färdighet som är svår att öva upp om man inte har ett klingande material att rätta sig efter. Att ge eleverna möjlighet att träna upp denna förmåga tidigt skapar goda förutsättningar för deras första möte med andra musiker skall bli en positiv upplevelse. KR1 beskriver också att kompbakgrunder är bra för att motivera elever att öva på sina stämmor ur ett stycke ensemblemusik. "Det kan ju vara mördande tråkigt att spela sin stämman ur ett stycke ensemblemusik. Vilket instrument man än spelar om man inte kan höra stämmans funktion i musiken. Det blir en mycket större musikalisk upplevelse att höra kompet också..."

Att kommunikationen mellan lärare och elev påverkas positivt genom Josefs Gitarrum är något som samtliga elevrespondenter beskriver. ER1 tycker dock att kommunikationen underlättas för läraren men han utnyttjar inte möjligheten att kommunicera genom Josefs Gitarrum. Kollegorna tror att Josefs Gitarrum förenklar kommunikationen mellan lärare och elev och att kommunikationen blir mer öppen eftersom eleverna känner att läraren bjuder in. De tror samtidigt att eleverna kan vara lite blyga och återhållsamma med att skriva på en konferens där många kan läsa det man har skrivit. Här måste vi också komma ihåg att det faktiskt är barn som är målgruppen för Josefs Gitarrum och att man kanske inte kan kräva av barn att de skall kunna kommunicera i skrift på det sättet. Säljö (2000) skriver att "Man kan över huvud taget

⁹ Se Boström & Bäckman, Teaching an "Invisible" Instrument 2006

inte använda sig av många av dess [modern informationsteknik] möjligheter om man inte kan uttrycka sig i skrift på en ganska avancerad nivå” (sid 241).

KR4 talar om att Josefs Gitarrum erbjuder eleverna ännu ett sätt att kommunicera på och KR3 menar att det blir en annan form av kontakt för eleverna att läsa lärarens skrivna ord. Rent generellt kan man säga att Josefs Gitarrum erbjuder eleverna möjligheter till mer kontakt med pedagogerna än deras vanliga träffar en gång i veckan. KR2 anser också att man möter eleverna på ett tacksamt ställe där de är ofta. Som Rostwall & West (1998) påpekar så kan eleverna idag genom internet få tillgång till mycket mera musik och läraren får allt svårare att hänga med i det stora utbudet. Att därför möta eleverna just på internet kan skapa möjligheter för läraren att hänga med. Man kapar också flera onödiga mellanled genom att möta eleverna där de upptäcker och lyssnar på ny musik. Jag ställde frågan: Är Josefs Gitarrum en hjälp för dig då du söker låtar? till elevrespondenterna och alla svarade nej. Detta svar i kombination med att eleverna betonade det som positivt att man kan efterfråga musik på Josefs Gitarrum får mig att inse att jag var lite fel ute då jag formulerade den frågan. Jag trodde att jag kunde ligga steget före och erbjuda eleverna musiken de efterfrågar, men de kräver inte att läraren ska vara steget före. Det blir faktisk alldeles logiskt att de som har problemet formulerar frågan och i detta fall så har eleven ett repertoarförslag (jfr Axelsson).

Repertoarförfrågningar kan genom Josefs Gitarrum ske direkt, istället för att eleven skall vänta till lektionen för att berätta vad hon vill spela och vänta en vecka till på att läraren ska hinna förbereda musiken. På detta sätt bjuds eleverna också in till att påverka undervisningens innehåll men även till att påverka undervisningens arbetsätt och fokusområden. Elevernas frågor kan leda till att läraren producerar fler övningar eller alternativa förklaringsmodeller som samtliga deltagare direkt kan ta del av.

Flera elevrespondenter berättade att lektionerna blev mindre stressiga genom att de kan lita på att Josefs Gitarrum hjälper dem i sitt övande. Detta svar var ett av de mest förvånande för mig själv att höra, men det stämmer naturligtvis. Jag kan nu i efterhand se att eleverna på sin gitarrlektion kan säga att “det där behöver jag bara öva på” med tillförsikt att de kommer att klara det, genom att de har redskapen för att göra det. Vidare så kan jag som pedagog beskriva exakt hur de skall öva och vilket stöd de ska använda sig av på Josefs Gitarrum. Det gör uppgifterna tydliga och enkla att komma ihåg.

ER4 berättar att hon genom Josefs Gitarrum testat att spela musik som hon inte skulle spela om inte Josefs Gitarrum fanns. Detta är intressant eftersom det tyder på att Josefs Gitarrum ger eleven möjligheter att på ett kravlöst och lustfyllt sätt prova på och utforska olika typer av musik. På liknande sätt menar Rostwall & West (1998) att “Genom att få uppleva många olika stilar och uttryckssätt kan eleverna bilda sig en egen uppfattning och utveckla den egna musiksmaken.” (sid. 69).

ER6 berättade att Josefs Gitarrum ger svar på frågor då man behöver svar. Detta beror på att informationsöverföringen på Josefs Gitarrum är asynkron och att det som postas där finns kvar för alla deltagare att läsa. Det svåra för eleven kan bli att hitta rätt i materialet och detta leder oss in på de mer kritiska synpunkter som kollegierespondenterna dryftade i sin diskussion.

Kollegornas synpunkter

Kollegierespondenterna ansåg att det kan vara svårt för eleverna att sovra bland materialet på Josefs Gitarrum. KR3 tyckte att materialet skulle struktureras progressivt för att eleven inte skulle välja allt för svårt material. Jag kan mycket väl hålla med om den synpunkten men samtidigt som man ger eleverna en fingervisning om vad de bör välja så begränsar man deras handlingsutrymme. Jag tror att man så att säga sätter en gräns för hur bra de får spela och den gränsen kan de klara sig utan. Som jag nämner i slutet av kollegornas diskussion så brukar jag oftast förenkla om en elev vill spela en låt som är alldeles för svår. Det går oftast att hitta någonting i nästan vilket musikstycke som helst som är spelbart för en nybörjare. Till exempel om en pianoelev vill spela Rachmaninovs tredje pianokonsert, som är ansedd som en av de mest tekniskt krävande pianokonserterna som någonsin skrivits, så kan eleven lära sig de första fyra takterna, som faktiskt bara innehåller fyra toner. Exemplet är en aning extremt och sådana extrema önskemål har inte eleverna i de flesta fall, men det är förhoppningsvis belysande i alla fall.

Kritiken är dock fullständigt befogad, med tanke på att de ovan nämnda förenklingar som jag tillämpar inte finns tillgängliga på Josefs Gitarrum. De sker i stunden tillsammans med eleven då jag kan ta hänsyn till just hennes kunskapsnivå och speciella styrkor. Det finns dock vissa små försök från min sida att uppnå någon sorts progressivitet där ett stycke musik kan komma med flera kompbakgrunder i olika tempi. Det gör att eleven kan välja ett bekvämt tempo först och sedan sakta kan arbeta sig fram till högre hastigheter. Vissa lektionsbrev har flera versioner av musiken i noter där samma musik finns i olika svårighetsgrader och det är uppenbart att jag bör fundera vidare på detta inför framtida planering.

Kollegierespondenterna tyckte att det var en stor fördel för pedagogen att eleven får tillgång till material i hemmet. ER3 berättade att han tyckte att det var bra att det fanns så mycket material på Josefs Gitarrum. Att eleverna har tillgång till materialet hemma möjliggör för pedagogen att per telefon ge en ny uppgift till en elev som har missat ett lektionstillfälle. Jag har också upplevt detta som en fördel som ett bibliotek av extrauppgifter för eleverna som spelar tillsammans i grupp. Om en elev blir färdig med sin vanliga gitarrläxa innan de andra i gruppen så kan en extrauppgift väljas från Josefs Gitarrum. Det är också bra för eleverna att de vet vad de kan välja eftersom de då kan välja musik som de tycker om samtidigt som de vet att pedagogen behärskar den.

En Internetkonferens som Josefs Gitarrum kan bli ett sätt att synliggöra pedagogens undervisning. Det ger insyn för kollegor och det ger en plattform för pedagogiska samtal. Det har varit och är fortfarande ett stort problem för lärare inom frivillig musikundervisning att arbetet är ensamt och osynligt för andra än för just eleven och läraren själv. Därför blir konferensen dels ett hjälpmedel för elevernas utveckling, dels en dokumentation av lärarens arbete men också ett underlag för pedagogisk diskussion med kollegor och skolledning som utvecklar läraren och verksamheten.

Den stora nackdelen som kollegorna såg var att arbetet är enormt tidskrävande. Som ER2 berättar i diskussionen så tar varje lektionsbrev oftast flera timmar att planera och framställa. Jag instämmer med detta, men den största delen av den tiden är den tid som det tar att framställa notbladet. Den tiden blir inte längre genom Josefs Gitarrum eftersom det är tid som jag skulle ha lagt ner oavsett om Josefs Gitarrum fanns eller ej. Det kan mycket väl vara så att jag

får fler repertoarförfrågningar nu och att det därför tar mer tid, men det måste jag bara se som en pedagogisk fördel, eller rent av ett läroplansstadgat mått av elevdemokrati.

Metoddiskussion

Jag ville genom den kvalitativa intervjun och gruppintervjun (Svenning, 2000) få ett icke styrt samtal där de intervjuade skulle få spelrum att tänka fritt och diskutera vilket förhoppningsvis skulle kunna leda dem in på nya tankegångar. Denna fria diskussion leder ju dock till att respondenterna kan känna sig manade att uttrycka sig i mer positiva ordalag än de egentligen vill. Detta blir ett problem som genomsyrar hela denna undersökning eftersom jag intar de dubbla rollerna som forskare och praktiker. Dessa tendenser hade naturligtvis kunnat dämpas om det hade varit någon annan än jag som hade genomfört intervjuerna. Detta hade dock knappast varit genomförbart och nackdelarna med ett sådant förfarande är enligt min åsikt mycket fler och större än att jag själv har genomfört intervjuerna. Mitt samlade intryck av intervjuerna är ändå att alla respondenter talade öppet om sina upplevelser av Josefs Gitarrum och jag fick belysande information och synpunkter.

Urvalet av elevrespondenter kan naturligtvis kritiseras eftersom jag valde att intervjua de elever som var mest vana användare av Josefs Gitarrum. De valdes dock ut eftersom de var de som var mest förtrogna med Josefs Gitarrum och jag tror inte att jag hade fått belysande information från en elev som endast varit på Josefs Gitarrum en handfull gånger. Det ligger också i den frivilliga musikundervisningens natur att undervisningen är just frivillig. Man har således inga möjligheter eller befogenheter att tvinga fram ett lärande som lärare inom den frivilliga musikundervisningen och jag var inte heller intresserad av att undersöka hur samtliga gitarrelever uppfattar Josefs Gitarrum eller någon form av statistisk kartläggning av användandet.

Validitet

I denna studie intervjuades sex gitarrelever som har stor erfarenhet av Josefs Gitarrum. Eftersom jag har avsett att undersöka hur gitarrelever uppfattar en internetkonferens som stöd för gitarrundervisningen och hur den påverkar kommunikationen mellan lärare och elev har jag undersökt det som jag hade för avsikt att undersöka. Undersökningen har således en hög inre validitet (Svenning, 2000, sid. 60). Detta styrks också genom att alla respondenter gav liknande svar i intervjuerna vilket innebar att det räckte med att intervjua sex elever för att ge tillförlitliga resultat.

I kollegornas diskussion intervjuades fyra erfarna instrumentalpedagoger med olika utbildning, ålder, kön och instrumentspecialiseringar. Detta för att få så många infallsvinklar och så stor spridning i respondenternas förståelse som möjligt. Denna samlade erfarenhet och spridning ger också undersökningen hög inre validitet.

Undersökningen skedde inom Sundsvalls Kulturskola och som kulturskola så har den flera unika särdrag. Däremot finns det inget som tyder på att dessa särdrag på något sätt har påverkat respondenternas svar. Det finns därför möjligheter att resultaten för denna undersökning skulle

kunna gälla i liknande organisationer och på andra platser. Andra kulturskolor eller gymnasieskolor med estetiskt program på andra orter skulle kunna starta liknande projekt som skulle kunna få liknande konsekvenser. Studieförbund skulle kunna använda Internetkonferenser som stöd för sina verksamheter samt grundskolan skulle kunna utveckla liknande metoder för andra verksamheter eller ämnen.

Fortsatt forskning

Jag anser mig inte alls klar med kartläggandet av hur Josefs Gitarrum uppfattas och används i och med att denna undersökning är avslutad och jag kommer naturligtvis att fortsätta att undersöka och reflektera vidare om dess effekter och tillämpning i framtiden. Det finns många områden att fundera vidare kring och som skulle kunna undersökas närmare. En statistisk kartläggning av alla gitarrelevans användande av Josefs Gitarrum vore betydande och intressant i förhållande till denna undersökning. Det vore också intressant att genomföra ett liknande projekt inom någon annan verksamhet eller kulturskola där man tydligare kunde mäta effekter före och efter, kanske genom ett aktionsforskningsprojekt. Det vore också intressant att genomföra ett liknande projekt men för ett annat instrument, sång eller varför inte inom bildämnet.

Avslutande reflektion

Ibland då jag berättar om Josefs Gitarrum för andra instrumentpedagoger så frågar de mig om eleverna lär sig att läsa noter då de får så mycket stöd i sin instudering. Jag har inte ännu kommit på svaret på den frågan eftersom jag faktiskt inte riktigt tycker att frågan är relevant. Jag tror inte heller att det finns någon motsättning instuderingsätten emellan. Faktum är att eleverna på lektionerna ofta har fokus på lärarens förebildande och jag undrar då, skadar det deras notläsningsförmåga? Bör läraren förebilda bakom en skärm så att eleven inte ska "fuska" genom att använda sina ögon? Det kan dock vara så att en elev som använder sig av Josefs Gitarrum inte lär sig att läsa noter lika bra som hon skulle om hon istället hade arbetat utifrån notbilden, men är detta alltid önskvärt? Jag tror att musiklektörer i allmänhet och instrumentlärare i synnerhet känner obehag över att kunskaperna som man förmedlar inte har lika hög status som de hade förr. Notläsningen blir därför en symbol för de eviga värden som den intellektuelle (musiklektören i det här fallet) har som ansvar att föra vidare. Frågan som jag ställer mig här blir då vad är elevens mål med att spela gitarr? Det handlar förmodligen i första hand om att lära sig att spela och inte att läsa. Det blir däremot problematiskt för en instrumentlärare att ersätta spelboken, eftersom det inte finns några hållbara alternativ som går att stoppa i gitarrfodralet och ta med sig hem. Det börjar dock finnas sätt eftersom mobiltelefoner med videospelningsmöjligheter börjar spridas bland elever och jag har många gånger spelat in förebildande film som eleven sedan stoppar i fickan.

Jag vill här på inga sätt kritisera att noter förekommer i undervisningen eller kritisera undervisningsformen inom olika musiktraditioner. Jag vill betona att jag här inte ansluter mig till den uppdelning av musikpedagogiska traditioner som Rostwall & West (1998, 2001) med flera gör. De använder det som lingvistikerna kallar den binära motsättningens retorik vilken

används för att dela upp människor i vi och dem, orientaler och occidenter, borgerlig musiktradition och folklig musik tradition. Sedan belyser man fördelarna på den ena sidan genom nackdelarna med den andra och motsatsförhållandet dem emellan blir bevis på dess giltighet, samtidigt som man endast släpper fram två olika synsätt, traditioner, folkslag etc. (jfr. Saïd (2004/1978 sid. 121). Jag tycker att notskriften är användbar, men notskriften är inte den enda vägen in i musiken. Jag tycker inte heller att notskriften bör bevaras till varje pris eller att vi har ett absolut ansvar att föra den vidare till nästa generation. Jag är övertygad om att den kommer att finnas kvar just för att den är praktisk.

En mycket vis lärare som jag hade under min tid på Musikhögskolan rådde mig en gång till att aldrig öva på sådant som gör dig till en bättre gitarrist om ett år. Öva alltid på sådant som gör dig till en bättre gitarrist i morgon. Detta har blivit utgångspunkten i mitt eget övande och den utgångspunkten för jag vidare till mina elever genom min pedagogik. Därför blir stödet med videofilmer, mp3filer och tabulatur ett naturligt val eftersom det gör mina gitarrelever till bättre gitarrister i morgon.

Jag vill avsluta med att säga att den största vinsten med Josefs Gitarrum är att instuderingen kan ske på ett enklare och roligare sätt för eleverna och det ger glada elever som lyckas med det som de företar sig. Allt tidsbesparande leder till spontanare klimat samt att det blir tid över på lektionerna som kan användas till musicerande.

Referenser

- Axelsson, B (2000). Reflektioner kring projektet Forskarcirklar för pedagoger i Mora. I T. Tydén & A. Andræ Thelin (red) *Tankar om lärande och IT - en forskningsöversikt* Kalmar: Liber
- Boström, D., & Bäckman M. (2006). *Teaching an "Invisible" Instrument*. Luleå: LTU.
- Kvale, S. (1997). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund: Studentlitteratur.
- Klingfors, G. (2003). *retro.nu*. Kristianstad: Liber.
- Langerth Zetterman, M. (2000). *IT-stöd i distansutbildning med fokus på lärande : nya förutsättningar och konventionella lösningar* Uppsala : Pedagogiska institutionen
- Patel, R., & Davidson, B. (1994). *Forskningsmetodikens grunder*. Lund: Studentlitteratur.
- Rostvall, A-L., & West, T. (1998). *Handlingsutrymme - om utvecklingsarbete i musikundervisning*. Stockholm: KMH Förlaget.
- Rostvall, A-L., & West, T. (2001). *Interaktion och kunskapsutveckling – En studie av frivillig musikundervisning*. Stockholm: KMH Förlaget.
- Rönnerman, K. (1998). *Utvecklingsarbete*. Lund Studentlitteratur.
- Saarinen, M. (2000). *Globala inlärningsmiljöer*. Nyberg, R., & Strandvall, T. (red.) 2000: *Utbilda via Internet. Handbok i IT-pedagogik*. Vasa: E-learnit.
- Said, E. (2004). *Orientalism*. (H. O. Sjöström övers.) Nørhaven Ordfront förlag (Originalarbete publicerat 1978)
- Schenk, R. (2000). *Spelrum*. Göteborg: Bo Ejeby Förlag.
- Skolverket. (1999). *Det livslånga och livsvida lärandet*. Stockholm: Liber
- Skolverket. (2002). *Grundskolan kursplaner och betygskriterier*. Västerås: Edita Västra Aros, Västerås.
- Skolverket. (2006). *Läroplan för obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet. Lpo 94*. Stockholm: Frizes
- Skolverket. (2006). *Läroplan för de frivilliga skolformerna Lpf 94*. Stockholm: Frizes
- SOU 1994:118. *Informationsteknologin - Vingar åt människans förmåga*. Stockholm: Statsrådsberedningen
- Strandberg, B. (1999). *It's about time*. Uppsala: Wikströms.

Svenning, C. (2000). *Metodboken*. (4:e uppl.). Eslöv: Lorentz förlag.

Säljö, R. (2000). *Lärande i praktiken*. Stockholm: Prisma.

Wennergren, A-C. (2007). Dialogkompetens i skolans vardag: en aktionsforskningsstudie i hörselklassmiljö. Luleå: LTU.

Internetkällor:

McNiff J. (2002) URL: <http://www.jeanmcniff.com/books/booklet1.html> (läst 2007-05-24 kl 15:00)

Myndigheten för skolutveckling (2007a) URL: http://www.skolutveckling.se/it_i_skolan/ (läst 2007-05-24 kl 20:00)

Myndigheten för skolutveckling (2007b) URL: http://www.skolutveckling.se/it_i_skolan/undersokningar_rapporter/enkatundersokning_2005/ (läst 2007-05-24 kl 20:40)

Skola Online (2008) URL: <http://fcis.skola.sundsvall.se/> (läst 2008-03-18 kl 10:00)

Vetenskapsrådet (2005). Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning. URL: http://www.vr.se/download/18.6b2f98a910b3e260ae28000360/HS_15.pdf (Läst 2007-05-11 kl 19:00)

Bilaga

Intervjufrågor:

Hur ofta är du inne på Josefs Gitarrum?

Hur använder du dig av Josefs Gitarrum?

Vad anser du är bra med Josefs Gitarrum?

Vad saknar du på Josefs Gitarrum?

Är det lätt att förstå övningarna och låtarna och hur de skall spelas?

På vilket sätt är Josefs Gitarrum en hjälp för dig då du övar?

Är Josefs Gitarrum en hjälp för dig då du söker låtar?

Hur påverkar Josefs gitarrum kommunikationen mellan dig och Gitarrläraren ?

Har du något övrigt att tillägga?